

13. İstanbul Bienali'nin kamusal programının eş küratörleri Dr. Andrea Phillips ve Fulya Erdemci'nin, 10 Mayıs tarihinde Taksim'deki The Marmara otelinde "Kamusal Sermaye" başlığıyla gerçekleştirilen etkinlik esnasında yapılan protesto ile ilgili açıklaması

13. İstanbul Bienali'nin kamusal programı kapsamında 10 Mayıs Cuma günü Taksim'deki The Marmara otelinde, Vermeir & Heiremans sanatçı ikilisinin sunum ve performansı ile başlayan Kamusal Sermaye etkinliği, bir grup protestocunun pankart açması ve yere yatarak bu pankart ile üstlerini örtmesiyle belirli aralıklarla bölündü. Performansın devam etmesi için protestocular bienalin prodüksiyon ekibi tarafından sakın bir şekilde salonun dışına çıkarıldı. Bir saatten fazla süren performans boyunca izleyiciler arasında bulunan Niyazi Selçuk da özellikle Fulya Erdemci'yi ve ayrıca eş küratörünü, İstanbul Bienali Direktörü ve bir konuklarını kesintisiz olarak kamera ile filme aldı.

Fulya Erdemci performansın sonunda Niyazi Selçuk'tan kişisel görüntü kayıtlarını izni olmadan kullanamayacağını söyledi. Bunu bir tehdit olarak algıladığını belirten Niyazi Selçuk bu görüntüleri istediği şekilde kullanabileceğinde ısrarcı oldu. Kişisel haklarının ihlal edildiğini belirten Fulya Erdemci ve yanında oturan konuğu bu görüntülerin izinsiz kullanılmaması için şikayette bulunacaklarını söylediklerinde Niyazi Selçuk kendisinin de dava açmak istediğini söyledi. Her iki tarafın da birbirinden şikayetçi olması nedeniyle, hukuki işlem başlatıldı. Protestocular hakkında herhangi bir şikayette bulunulmadı.

İstanbul Bienali'nin kamusal program etkinliği ikinci defa aynı grup tarafından engellendi. Mart ayında İstanbul Teknik Üniversitesi'nde gerçekleştirilen "Kamuya Hitap Etmek" başlıklı ikinci etkinlikte aynı grup sürekli sesini yükselterek yaptığı agresif protesto ile küratörler ve direktörün kendilerini ifade etmelerine izin vermemişti. Bu gruptan birçok kez protestolarının nedenleri üzerine konuşmak ve ortak bir tartışma platformu oluşturmak istenmesine rağmen tavırlarını değiştirmeyen protestocuların bu eylemlerinin yapıcı olmaktan uzak, sadece yıkıcı olduğunu düşünüyoruz.

Kamusal programı kavramsallaştırma ve planlama sürecinde birçok kez tartıştığımız gibi kamusal programı gerçekleştirmekteki amacımız, kimi zaman birbiriyle rekabet, hatta çatışma halinde olan, farklı seslere açık bir platform oluşturmaktır. Söz konusu protestoların bu tartışma platformunu imha etmeyi amaçlar nitelikte olduğunu düşünüyoruz.

Bu çelişki, aynı zamanda bienalin kavramsal çerçevesinden ilham alan kamusal programın da bel kemiğini oluşturan, daha ciddi bir probleme işaret etmektedir: buradaki asıl mesele, tüm farklı seslere, hatta birbiriyle çatışan düşüncelere açık, insanların korkmadan ve birbirlerini engellemeden konuşabildiği gerçek bir kamusal alana (mekansal, sanal, medya ve eğitim alanlarında) duyulan ihtiyaçtır.

Bienalin kamusal programını, İstanbul'daki kentsel dönüşüm, Türkiye medyasının mevcut durumu, İstanbul sanat piyasası gibi yerel sorunlara, küresel bir çerçevede buluşma platformu olarak konumlandırma girişimidir. Konuşma, dinleme ve birbirini

anlamaya çalışmayı içeren bu yöntemin, sosyal, politik ya da sanatsal değişime yol açabilecek yegane yol olduğunu düşünüyoruz. Bu tür platformların gerçekleşmesine izin vermemek ifade özgürlüğünü engelleyen yöntemleri tekrar etmekten ibarettir.

Bu bize neler düşündürdü ?

Sanat ve sermaye ilişkisini sorgulayan bu sanat performansında protestocuların eylemleri tartışmaya açılabilir, vandalizme varmadığı ve şiddet içermediği sürece sanat ve aktivizm ilişkisi içerisinde değerlendirilebilir. Ama Niyazi Selçuk isimli protestocunun ısrarlı ve kesintisiz bir biçimde Fulya Erdemci ve yanında oturanları bir saati aşkın bir süre boyunca filme alma eylemi protesto ya da aktivizm olarak görülebilir mi? Bu bir protesto biçimi olarak kabul edildiğinde bu protestonun amacı nedir? Psikolojik baskı, taciz ve kişisel hakların ihlaliyle politik bir mesele gündeme getirilebilir mi? Protesto bir araç olmaktan çok bir kendi başına bir amaç haline geldiğinde neyi hedeflemektedir?

Aktivizm, Vandalizm ve oportünizm arasındaki sınırları siyasi düşünce ve hareket nasıl tanımlayabilir, böyle bir eyleme nasıl yanıt verebilir?